

Aan de colleges van burgemeesters en wethouders van de gemeenten in de provincie Utrecht
cc. aan de gemeenteraden in de provincie Utrecht,

Met veel plezier informeren wij u vanuit de Provincie Utrecht over de bijzondere viering van 650 jaar provincie Utrecht. Op 17 mei 2025 is het precies 650 jaar geleden dat de Stichtse Landbrief werd uitgegeven, een historisch moment dat wordt gezien als het begin van een meebeslissende standenvertegenwoordiging (Statenvergadering) in de provincie Utrecht. Volgend jaar vieren we met trots de democratie met diverse activiteiten verspreid over de gehele provincie.

In de bijlage vindt u een brief met nadere details over de geplande activiteiten.

Voor vragen en opmerkingen kunt u contact opnemen via 650@provincie-utrecht.nl.

Namens de commissaris van de Koning

in de provincie Utrecht,

mr. J.H. Oosters

Met vriendelijke groet,
Fedor Vriezen

Projectleider Stichtse Landbrief a.i. | kabinet commissaris van de Koning
Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6 | Postbus 80300 | 3508 TH Utrecht
E-mail: 650@provincie-utrecht.nl

650 jaar Stichtse Landbrief; herdenking en viering
Utrecht, 16 december 2024

Aan de colleges van burgemeesters en wethouders van de gemeenten in de provincie Utrecht
cc. aan de gemeenteraden

Geachte colleges, geachte raden,

Op 17 mei 2025 is het 650 jaar geleden dat in 1375 de Stichtse Landbrief door bisschop Arnoud van Horne werd uitgevaardigd. De steden Amersfoort, Rhenen en Utrecht ondertekenden de brief als teken van hun instemming. Wijk bij Duurstede en Montfoort volgden later. De Landbrief hield in dat de bisschop, om medewerking van de drie standen -waaronder de steden- te verkrijgen bij belangrijke besluiten zoals belastingheffing of het sluiten van vrede dan wel het verklaren van oorlog, vooraf aan vertegenwoordigers van de standen (de Staten) ter instemming moest voorleggen.

Met enige historische vrijheid kan men hier het begin van een vorm van regionale democratie herkennen. Daarom is door provinciale staten besloten om hier in het jubileumjaar 2025 de nodige aandacht aan te schenken (zoals o.a. ook gebeurde in 1975).

Deze herdenking zal behalve naast de jubileumviering, ook gaan over reflectie op de rijke betekenis van onze (regionale) democratie.

Het spreekt vanzelf dat wij de Utrechtse gemeentebesturen, als belangrijke bestuurlijke partners, graag betrekken bij deze herdenking en viering. Ook hopen wij dat u lokaal wellicht aandacht wilt schenken aan dit jubileum. Zeker als het gaat om de vijf betrokken gemeenten.

Om die reden informeren wij u op deze wijze nu over de plannen die vooral volgend jaar tot uitvoering komen. De bibliotheken en musea in de provincie hebben informatie ontvangen over de onderstaande activiteiten.

1. Viering 17 mei 2025

Op 17 mei 2025 is er 's ochtends een herdenkingsbijeenkomst in de Domkerk; uiteraard ontvangen de gemeentebesturen hiervoor een uitnodiging. Er zal worden stilgestaan bij de toekomst van de regionale democratie.

In de middag is er een voor publiek toegankelijk concert met klassieke muziek door de eeuwen heen. Het Domplein is die middag het toneel van een middeleeuwse markt.

's Ochtends zal in zoveel mogelijk Utrechtse steden en dorpen, die beschikken over een kerk met beiaard, een speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerde herdenkingsmelodie klinken. Deze compositie wordt in het voorjaar van 2025 in samenwerking met omwonenden van de beiaards van Amersfoort, Rhenen, Utrecht en inwoners uit Montfoort en Wijk bij Duurstede samen met de componist des Vaderlands gemaakt worden.

2. Banieren/panelen : geschenk t.g.v. 650 jaar provincie Utrecht

Ter gelegenheid van 650 jaar provincie Utrecht ontvangt elke gemeente een set van 10 banieren met striptekeningen die de geschiedenis van de provincie vertellen en actuele thema's belichten. Deze banieren zijn voor eigen gebruik en de gemeente kan zelf bepalen waar de banieren worden geplaatst, zoals in het gemeentehuis, een bibliotheek, een leegstaand winkelpand of andere publieke ruimtes. Ze kunnen ook op verschillende locaties rouleren. De banieren kunnen als complete set van 10 worden tentoongesteld, maar zijn ook afzonderlijk in te zetten. We horen graag van u **voor 13 januari**

2025 via het [formulier](#) waar de banieren begin 2025 (streefdatum: februari, exacte aanleverdatum volgt) kunnen worden afgeleverd.

(<https://formulieren.provincie-utrecht.nl/provincieutrecht1/Zeshonderdvijftig-Banieren>)

Daarnaast zullen de striptekeningen beschikbaar zijn als A3-posters. Deze posters worden op verzoek geleverd, zodat ze op verschillende locaties binnen uw gemeente verspreid kunnen worden. Interesse in 10 - A3 posters? Vul het [formulier](#) in als u de A3 posters zou willen ontvangen

(<https://formulieren.provincie-utrecht.nl/provincieutrecht1/Zeshonderdvijftig-Posters>)

3. Oefenen in democratie

Zowel basisschoolleerlingen in de provincie als WO, HBO en MBO studenten krijgen via lesbrieven en een infographic de mogelijkheid om door middel van oefendebatten en lessen over actuele, bestuurlijke casussen in de provincie, meer te leren over de provinciale democratie en hoe zij hier zelf aan kunnen bijdragen in de toekomst.

ProDemos heeft eind november een lesbrief verzonden naar docenten maatschappijleer en geschiedenis in het voortgezet onderwijs. Gemeenten kunnen overwegen om in het kader van 'oefenen in democratie' zelf contact op te nemen met scholen binnen hun gemeente om de lesbrieven en lessen actief te benutten, bijvoorbeeld in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. Dit kan ook een mooie gelegenheid bieden om samen met scholen activiteiten te organiseren, zoals een speciaal programma of museumbezoek gericht op scholieren.

4. Bibliotheken

Met de bibliotheken in de provincie is contact gelegd om synergie te creëren voor de herdenking van 650 jaar provinciale democratie, en de taak van bibliotheken met betrekking tot burgerschapsvorming. De bibliotheken zijn geïnformeerd over het ontvangen van de magazines en A3-posters. Daarnaast is aangegeven dat zij, indien geïnteresseerd in de grote banners, in overleg met de gemeente kunnen gaan om deze banieren (tijdelijk) tot hun beschikking te krijgen.

5. Boek en magazine

Behalve de bibliotheken zijn ook de historische verenigingen en de stads- en streekmusea over deze herdenking en viering geïnformeerd. Verschillende historische verenigingen en musea schenken aandacht aan de herdenking. Bijvoorbeeld door het organiseren van lezingen of exposities.

Er verschijnt een nieuw boek van prof. Renger de Bruin over de geschiedenis van de provincie. Daarnaast wordt een op de inwoners van de provincie publiek gericht magazine samengesteld. Het magazine wordt verspreid via gemeentehuizen, musea, historische verenigingen e.d. Uiteraard hopen wij dat ook de gemeentebestuurders en -ambtenaren hierin zijn geïnteresseerd.

6. Historische verenigingen, musea

Behalve de bibliotheken zijn ook de historische verenigingen en de stads- en streekmusea over deze herdenking en viering geïnformeerd. Verschillende historische verenigingen en musea schenken aandacht aan de herdenking. Bijvoorbeeld door het organiseren van lezingen of exposities.

7. Fietsroute

Er wordt gewerkt aan een aantal historische fietsroutes in de provincie, waarin locaties centraal staan die in de 650 jaar provinciale geschiedenis een belangrijke rol hebben gespeeld.

Afsluiting

Wij hopen u met deze informatie globaal te hebben geïnformeerd en kijken uit naar synergie met activiteiten die u mogelijk kunt organiseren of bijeenkomsten waaraan u wilt deelnemen.

Provincie
Utrecht

PROVINCIE :: UTRECHT

Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief? Wij ontvangen deze graag op 650@provincie-utrecht.nl. Wij verwijzen u daarnaast naar de website www.provincie-utrecht650.nl die stap voor stap verder zal worden gevuld, naarmate de activiteiten concreter worden.

Hoogachtend,

[Redacted signature]
Commissaris van de Koning
Hans Oosters
[Redacted name]